

Loy Krathong Burn Candles Play with Fire New Normal the Provision of Public Services of Sukhothai Provincial Administrative Organization

Chaloemphon Wongsawat^{1*} Pannipa Parinyasewee¹ Anan Binsuwan¹ Wilairat Banchonglert¹
 Thutsapong Wongsawat¹ and Atipong Kiddee¹

¹ Public Administration Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand

* Corresponding author. E-mail: profthut@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed (1) to study value of the Loy Krathong tradition, burn candles, play with fire in new normal, (2) to study efficiency of public service provision during the traditional Loy Krathong festival, burn candles, play with fire in new normal, and (3) to study relationship of factors that affect it, continuing the efficiency of public services during the Loi Krathong tradition, burning candles, playing with fire, new normal of the Sukhothai Provincial Administrative Organization, the sample group used in the research included citizens and tourists, both Thai and foreigners, who visit the Loi Krathong festival burn candles and play with fire for the year 2023, there were 400 people, the research tools were questionnaires, statistics used in data analysis were averaging, standard deviation analysis of relationship between variables using the correlation coefficient multiple regression test and test research hypotheses. The results of study found that value of the Loi Krathong tradition, overall it is at high level, the side with the highest average is belief aspect, efficiency of public service provision during the traditional Loi Krathong festival, burning candles and playing with fire in new normal, overall it is at high level, the side with the highest average is Infrastructure development, relationship factors and values of Loi Krathong tradition environmental conservation In area of continuation and preservation of cultural traditions, economic and social unity aspect and beliefs, it affects the efficiency of public services during the Loi Krathong tradition, candle burning, fire play, new normal of the Sukhothai Provincial Administrative Organization, the prediction equation or predictive power ($R^2=.988$) is 98.80%, with statistical significance .01.

Keywords: Loy Krathong Burn Candles Play with Fire, New Normal, Public Service Organization

ล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ วิถีใหม่ ที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

เฉลิมพล วงษ์สวัสดิ์^{1*} ปญญา ปริญญเสรี¹ อนันต์ บินสุวรรณ¹ วิไลรัตน์ บรรจงเลิศ¹ ธรรมพงศ์ วงษ์สวัสดิ์¹ และ
อติพงษ์ คิตติ¹

¹ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: profthut@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณค่าของประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ (2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้าชมงานล่อยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ประจำปีพุทธศักราช 2566 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การทดสอบถดถอยพหุคูณ และทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษาพบว่าคุณค่าของประเพณีล่อยกระทง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเชื่อ ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีล่อยกระทงเผาเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความสัมพันธ์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีล่อยกระทง ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความสามัคคี และด้านความเชื่อ มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยมีสมการทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ($R^2=.988$) ร้อยละ 98.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ, วิถีใหม่, การจัดบริการสาธารณะ

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

เมื่อถึงฤดูน้ำหลากเดือนสิบสอง วิถีชีวิตไทยริมสองฟากฝั่งแม่น้ำ ลำคลองต่างเฝ้ารอคอยคืนวันจันทร์เต็มดวง หรือที่เรียกกันว่าคืนเดือนเพ็ญ เพราะแสงนวลของดวงจันทร์จะส่องประกายลงมาบนผิวน้ำอันใสสะอาด สร้างบรรยากาศสวยงามสดชื่นเยือกเย็น กลายมาเป็นประเพณีล่อยกระทงบูชาขอขมาพระแม่คงคา บ้างเป็นการสะเดาะเคราะห์ตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ และจังหวัดสุโขทัยถือเป็นต้นกำเนิดของประเพณีล่อยกระทง เนื่องจากการจัดงานประเพณีสืบทอดติดต่อกันมาหลายสิบปี จนกลายเป็นประเพณีระดับประเทศ และสร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักกันไปทั่วโลกในชื่อ “งานประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย” ในทุกปีจังหวัดสุโขทัยได้จัดงานประเพณีล่อยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ แบบโบราณ ขึ้นบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เอกลักษณ์ประเพณีนี้เป็นที่เลื่องลือโดยมีทั้งกระทงทรงพุ่มข้าวบิณฑ์งานฝีมืออันวิจิตรที่สะท้อนความประณีตของช่างศิลป์เมืองสุโขทัย ตลาดโบราณ หรือ ตลาดแลกเบี้ย การจำลองบรรยากาศการซื้อขายแบบโบราณให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงกลิ่นอายวัฒนธรรม ด้วยการแลกหอยเบี้ยแทนเงินสด เพื่อใช้ซื้อขายอาหารพื้นเมือง และการแสดงแสงสี เสียง สัมผัสเรื่องราวประวัติศาสตร์มนต์เสน่ห์แห่งอารยธรรมเมืองมรดกโลก ในกิจกรรมในภาคกลางวันจะมีขบวนแห่ขบวนพามาและการออกร้าน การจัดนิทรรศการต่างๆ ส่วนในเวลากลางคืนจะมีการ

ระดับไฟจุดเทียนตามโบราณสถานต่างๆ ซึ่งมีความสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์ของงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย การจัดประกวดกระทง การประกวดโคมชักโคมแขวน พนมหมาก พนมดอกไม้ การแสดงแสงเสียงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์กรุงสุโขทัย ณ บริเวณวัดมหาธาตุ ตลอดจนการแสดงนาฏศิลป์ และมหรสพต่างๆ ที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันอ่อนของความเป็นไทยอีกมากมายน่าเดินทางไปสัมผัสเที่ยวชม โดยกำหนดจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย, 2566)

ปัจจุบันจังหวัดสุโขทัยเป็นหนึ่งในที่มีแนวโน้มด้านการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (Behavioral changes) ในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สูงขึ้น โดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปีพ.ศ. 2560 - 2566 (Tourism Statistics 2019-2023) ที่ระบุถึงตัวเลขสถิติการพัฒนาลำดับที่สูงขึ้นจากจำนวนผู้เข้าชมโบราณสถานทางวัฒนธรรมตามข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศปี 2560 โดยจำแนกตามภูมิภาคกลางและจังหวัด (Domestic Tourism Statistics Q1-Q4 Classify by region and province 2019-2023) อยู่ระหว่างที่ +0.4 และเพิ่มระดับสูงขึ้นเป็น +0.7% จากผลรวมของนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ ซึ่งจากผลสถิติในภาพรวมแสดงให้เห็นแนวโน้มการเพิ่มระดับจำนวนกลุ่มนักท่องเที่ยวจากสถิติตัวเลขที่สูงขึ้นตามลำดับ อีกทั้งแหล่งโบราณสถานทางวัฒนธรรมที่ปรากฏจากการบริบททางพื้นที่ในปัจจุบัน ยังสามารถสื่อความเป็นจุดแข็งด้านแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนระดับภายในจังหวัด คือ อัตลักษณ์เชิงพื้นที่ทางวัฒนธรรมประเพณีเก่าเดิมจากช่วงสมัยยุคสุโขทัยสืบต่อกันมา อย่างไรก็ตาม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามนโยบายสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์เชิงพื้นที่วัฒนธรรม จึงควรทบทวนถึงการจัดตั้งพื้นที่ลักษณะรูปแบบการจัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่การพัฒนาคุณภาพของบริบททางวัฒนธรรม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) ความเจริญของงานซึ่งเป็นผลมาจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสร้างสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลผลิตทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรแก่การวิจัยเพื่ออนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา ถ่ายทอด ส่งเสริม เสริมสร้างเจตคติ และแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีพอย่างมีสันติภาพสันติสุข และอิสรภาพอันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษย์ (ทรงคุณ จันทจร และคณะ, 2552)

ในช่วงเทศกาลประเพณีสำคัญ ยังมีงานบริการอีกอย่างหนึ่ง คือ การจัดทำบริการสาธารณะ เป็นกิจกรรมสาธารณะที่เป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่และกฎหมายดังกล่าว อย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายอำนาจและหน้าที่ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550) ซึ่งการให้บริการสาธารณะเป็นการบริการจากหน่วยงานองค์การของรัฐหรือเอกชนผู้มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ จะต้องทำการส่งต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ เป้าหมายคือตอบสนองต่อความต้องการหรือความคาดหวังของประชาชนเป็นหลัก โดยจะต้องมีความเสมอภาค เพียงพอ ต่อเนื่อง สะดวก ประหยัด และต้องตรงต่อเวลา (พุทธชาติ ภูทับทิม, 2560) โดยรัฐต้องจัดทำบริการสาธารณะให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนและเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง รัฐจึงควรคำนึงถึงความจำเป็นในการปรับปรุงการจัดทำบริการสาธารณะให้เป็นไปตามวิวัฒนาการของสังคม รัฐมีการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้ประชาชนทุกคนทุกส่วนมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาคกันองค์กรจัดทำบริการสาธารณะ สามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ (1) บริการสาธารณะจัดทำโดยรัฐ (2) บริการสาธารณะจัดทำโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) บริการสาธารณะจัดทำต่อเนื่องกันระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (4) บริการสาธารณะจัดทำโดยองค์กรเอกชน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ให้ความสำคัญกับประเพณีลอยกระทง ที่ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ตามปฏิทินจันทรคติไทย และตามปฏิทินจันทรคติล้านนา มักจะตกอยู่ในราวเดือนพฤศจิกายน ตามปฏิทินสุริยคติ ประเพณีนี้

กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์และขอขมาต่อพระแม่คงคา สำหรับประเทศไทยประเพณีลอยกระทงได้กำหนดจัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ติดกับแม่น้ำ ลำคลอง หรือ แหล่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็จะมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจแตกต่างกันไป อีกทั้งการลอยกระทงเป็นประเพณีที่สำคัญ มีการปฏิบัติตามความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น เช่น เพื่อให้ความเคารพ และขอบคุณน้ำที่อำนวยประโยชน์ต่าง ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งเป็นการขอขมาน้ำที่มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์หรือ ทำความเสียหายแก่น้ำ เช่น ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงน้ำ หรือลอยเพื่อสะเดาะเคราะห์ ประเพณีลอยกระทงก่อให้เกิดคุณค่าและความสำคัญ ได้แก่ (1) คุณค่าต่อครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การประดิษฐ์กระทงไปลอยเพื่อแสดงความสำนึกในบุญคุณของน้ำที่ให้คุณประโยชน์แก่เรา (2) คุณค่าต่อชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน (3) คุณค่าต่อสังคม ทำให้มีความเอื้ออาทรต่อกันและกันและเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการ ช่วยกันรักษาความสะอาดแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำต่าง ๆ (4) คุณค่าต่อศาสนา เป็นการช่วยกันรักษาและทำนุบำรุงศาสนา และสืบทอดประเพณีอันดีงามของไทยแต่โบราณ และการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยในช่วงระยะเวลาการจัดประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ประจำปีพุทธศักราช 2566 จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางหลังไหลเข้ามาอย่างคับคั่ง อีกทั้งรับผิดชอบชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับหลักของการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยเฉพาะการประเมินด้านการบริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย จะทำการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะเป็นประจำทุกปี ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว และให้ความสำคัญของการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยในแต่ละปีจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานช่วงประเพณีลอยกระทง ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา (3) ด้านการเงินและการคลัง และ (4) ด้านการบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการตามตัวชี้วัดใน 4 มิติ ได้แก่ (1) มิติด้านประสิทธิผล (2) มิติด้านคุณภาพการให้บริการ (3) มิติด้านประสิทธิภาพ และ (4) มิติด้านพัฒนาองค์กร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย, 2566)

คณะผู้วิจัย จึงมีความสนใจในการการศึกษาประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ วิถีใหม่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นการศึกษาถึงทัศนคติของบุคคลที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองตามความต้องการจากกิจการบริการสาธารณะและวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติ เพื่อวัดประสิทธิผลในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยในช่วงจัดงานประเพณีลอยกระทง พร้อมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการให้บริการกับการบริหารของหน่วยงานในการจัดบริการสาธารณะให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน และนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนได้อย่างเต็มความสามารถต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณค่าของประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้าชมงานลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ประจำปีพุทธศักราช 2566 ซึ่งเป็นปริมาณประชากรที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ด้วยการกำหนดตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีแบบบังเอิญ (Accident Sampling) ระหว่างวันที่ 18-27 พฤศจิกายน 2566 จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อวัดผลความสอดคล้อง และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามจำนวน 40 ชุด ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามเข้าระบบคอมพิวเตอร์ ทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และค้นหาข้อบกพร่องของข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปร โดยมีค่า IOC อยู่ที่ 1.0 แล้วนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และทดสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นเฉลี่ย .982

3. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary source) ด้วยการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าชมงานลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ประจำปีพุทธศักราช 2566 และนำข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลทางสถิติ

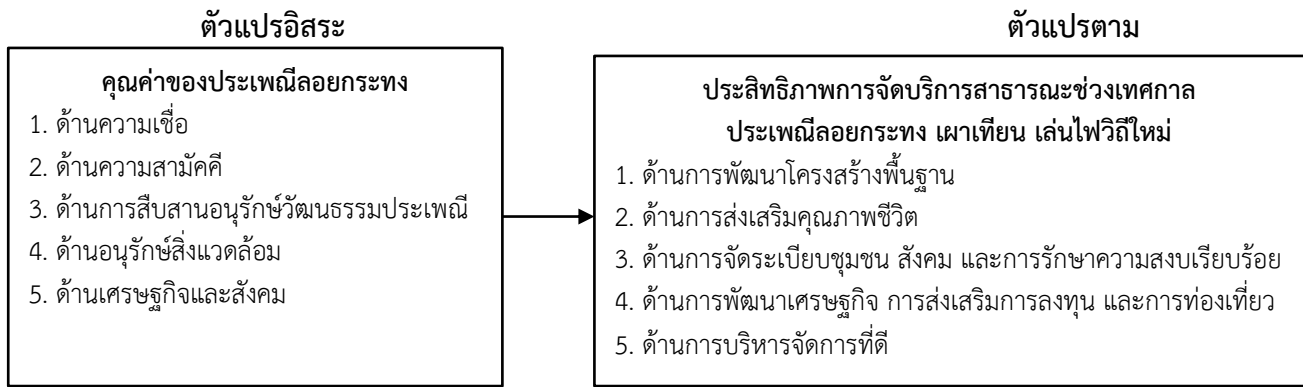
4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต แนวคิดและทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. คุณค่าของประเพณีลอยกระทงเฝ้าเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ผลการวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความเชื่อ ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านความสามัคคี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณค่าของประเพณีลอยกระทงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

คุณค่าของประเพณีลอยกระทง	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านความเชื่อ	4.14	.584	มาก	1
2. ด้านความสามัคคี	3.70	.789	มาก	5
3. ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี	3.95	.554	มาก	2
4. ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.93	.730	มาก	3
5. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.76	.802	มาก	4
รวม	3.90	.657	มาก	

2. ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีลอยกระทงเฝ้าเทียนเล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีลอยกระทง เฝ้าเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการบริหารจัดการที่ดี และด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะช่วงเทศกาล ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	3.91	.600	มาก	1
2. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.81	.698	มาก	3
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.70	.776	มาก	5
4. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยว	3.82	.725	มาก	2
5. ด้านการบริหารจัดการที่ดี	3.72	.665	มาก	4
รวม	3.79	.655	มาก	

3. ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy}=.952$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงด้านความเชื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด ($X_1 : Y_4 = .962$) รองลงมา คือ ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($X_4 : Y_3 = .939$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

	X1	X2	X3	X4	X5	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	XTotal	YTotal
X1	1											
X2	.858**	1										
X3	.950**	.894**	1									
X4	.903**	.774**	.864**	1								
X5	.874**	.901**	.891**	.813**	1							
Y1	.809**	.912**	.825**	.661**	.901**	1						
Y2	.825**	.930**	.897**	.700**	.913**	.837**	1					
Y3	.900**	.895**	.906**	.939**	.928**	.811**	.808**	1				
Y4	.962**	.925**	.940**	.835**	.931**	.887**	.878**	.898**	1			
Y5	.895**	.922**	.917**	.866**	.921**	.835**	.880**	.937**	.885**	1		
XTotal	.958**	.955**	.962**	.913**	.966**	.869**	.900**	.963**	.964**	.952**	1	
YTotal	.932**	.969**	.951**	.854**	.973**	.920**	.931**	.947**	.963**	.962**	.952**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยตัวแปรสมพยากรณ์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทง จากจำนวน 5 ด้าน มีปัจจัยที่ทดสอบแล้วพบว่า มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 5 ด้าน เรียงอันดับค่าอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความสามัคคี และด้านความเชื่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .930, .927, .906, .809 และ .754 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	Adj R^2	SEE	Sig.
1. ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (X_4)	.964	.930	.913	.175	.000**
2. ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี (X_3)	.963	.927	.911	.178	.000**
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม (X_5)	.952	.906	.902	.201	.000**
4. ด้านความสามัคคี (X_2)	.900	.809	.801	.288	.002**
5. ด้านความเชื่อ (X_1)	.869	.754	.742	.326	.000**

3.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย แสดงว่า ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความสามัคคี และด้านความเชื่อ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยรวมมีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ร้อยละ 98.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .364, .323, .144, .134 และ .041 ตามลำดับ

ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทง (R) มีค่าเท่ากับ .944 โดยมีสมการทำนายหรืออำนาจการพยากรณ์ (R^2) ร้อยละ 98.80 และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์ เท่ากับ .071 สามารถสร้างสมการพยากรณ์คุณค่าของประเพณีลอยกระทงส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = .425 + .364_{X_4} + .323_{X_3} + .144_{X_5} + .134_{X_2} + .041_{X_1}$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z} = .402Z_{X_4} + .381Z_{X_3} + .145Z_{X_5} + .142Z_{X_2} + .038Z_{X_1}$$

จากค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ วิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
1. ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (X_4)	.364	.016	.402	23.279	.000	.099	10.051
2. ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี (X_3)	.323	.016	.381	20.710	.000	.088	11.428
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม (X_5)	.144	.019	.145	7.375	.000	.076	13.119
4. ด้านความสามัคคี (X_2)	.134	.013	.142	10.289	.002	.155	6.469
5. ด้านความเชื่อ (X_1)	.041	.014	.038	3.043	.000	.194	5.154

$R = .944$, $R^2 = .988$, $\text{Adj } R^2 = .971$, $\text{SEE} = .07148$, $a = .425$, $F = 6668.344$, $\text{Sig.} = .000$, $\text{Durbin-Weston} = 1.973$

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีลอยกระทงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเชื่อ เป็นเพราะความเชื่อของคนในสังคมไทย ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ยังคงปฏิบัติต่อเนื่องกันมาไม่ขาดสาย แม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางกระแสของความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนเรา ความเชื่อประเพณีลอยกระทงจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม ทว่ามีจุดเชื่อมโยงที่เหมือนกันอยู่หลายประการ อาทิ ความเชื่อต่อพระพุทธรูปเจ้า คนไทยมีความเชื่อว่าเป็นการต้อนรับพระพุทธรูปเจ้าเสด็จกลับเทวโลก ครั้งไปจำพรรษาอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อทรงเทศนาอภิธรรมโปรดพระพุทธรูปมารดา หรือบูชาพระจุฬามณีบนสรวงสวรรค์ ซึ่งเป็นที่บรรจุพระเกศาของพระพุทธรูปเจ้า ความเชื่อต่อพระแม่คงคาเทพแห่งสายน้ำ มีความเชื่อว่าการลอยกระทงเป็นการบูชาพระแม่คงคา เพื่อแสดงจิตสำนึกแทนบุญที่ของพระแม่คงคาที่ให้น้ำดื่ม น้ำใช้ให้ชีวิตแก่มนุษย์ทุกคน และความเชื่อต่อโชคชะตาที่เชื่อว่าการลอยกระทงคือการลอยเคราะห์ ลอยความทุกข์ ลอยโชคไม่ดีไปกับสายน้ำ และยังเป็น การขอพรเพื่อเริ่มต้นใหม่ให้มีโชคมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณัฐกิจ ลูตเมธี (อิมัง) (2564) พบว่า ประทีปคือเครื่องจุดทำให้เกิดแสงสว่างที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ เป็นเครื่องสักการะพระรัตนตรัย บูชารอยพระพุทธรูปบาทและพระเศวตฉัตรจุฬามณี รวมทั้งเป็นการบูชาพระพุทธรูปเจ้าในวันเสด็จกลับจากเทวโลกด้วย ชาวล้านนามีความเชื่อเรื่องการถวายประทีปจากวรรณกรรมที่จารึกไว้บนใบลาน 2 คัมภีร์ คือ ธรรมกถาและธรรมอันสงส์ การถวายทานผางประทีป สารธรรมที่ปรากฏในความเชื่อเรื่องการถวายทานประทีปของชาวพุทธในล้านนา ได้แก่ 1) หลักการบูชา เพราะการถวายประทีปจัดเป็นอามิสบูชาในพระพุทธศาสนา อันส่งผลไปสู่การปฏิบัติบูชาด้วย 2) หลักกตัญญูกตเวที เนื่องจากการถวายประทีปเป็นสัญลักษณ์แห่งความกตัญญูดังที่ปรากฏในเรื่องแม่กาเผือก และ 3) หลักศรัทธา เพราะการถวายประทีปเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งของชาวล้านนา นอกจากนั้น การถวายประทีปยังมีคุณค่าในด้านความเป็นประเพณีที่งดงาม การท่องเที่ยวการอนุรักษ์วัฒนธรรม การส่งเสริมพระพุทธศาสนา อันส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย และสอดคล้องกับ นิภาวรรณ เจริญลักษณ์ (2566) พบว่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมที่หลากหลาย และการแก้ปัญหาความยากจนในเนื้อหาบทความนี้ได้รวบรวมการสืบสานวัฒนธรรมชุมชนโดยใช้ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน ได้แก่ 1) ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่น 2) สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ 3) จัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับชุมชน 4) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 5) สนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการกิจกรรมสาธารณะในชุมชน ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต้นทุนเป็นเอกลักษณ์และวิถีของความเป็นไทย ภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ ควรอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์เพื่อให้ดำรงอยู่คู่กับสังคมไทย เป็นเครื่องบ่มเพาะชุมชนและสังคมให้ดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขรวมทั้งให้ความสำคัญกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่เป็นสำคัญเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะช่วงเทศกาลประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยหลักพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและนักท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน เน้นตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนผ่านกระบวนการประชาคม และการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น อาทิ ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนให้ได้มาตรฐานตามหลักวิศวกรรมโยธา การติดตั้งเครื่องหมายจราจรสัญญาณไฟตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการสัญจร และการขนส่งสินค้าเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ การติดตั้งระบบไฟฟ้าสาธารณะ และแสงสว่างถนนในเขตชุมชนหนาแน่น และจุดอันตราย เพื่อการลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลลอยกระทงนี้ และเพิ่มความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งการสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่มีคุณภาพและประทับใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภพล จันเพชร (2564) พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยสามารถสรุปออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านคุณภาพการให้บริการ บริเวณพื้นที่บางส่วนยังใช้อุปกรณ์การสื่อสารและการให้บริการไม่เป็นไปตามยุคสมัย อีกทั้งยังขาดการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ส่วนสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากเนื่องจากมีสภาพอากาศที่ร้อนทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอาจระงับตัวในช่วงฤดูร้อน 2) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านการสร้างการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว ในส่วนการจำหน่ายสินค้าบางแห่งยังมีราคาที่สูงเกินไปและไม่คุ้มค่าและไม่สมเหตุสมผลกับเงินที่เสียไป อาจทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และ 3) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวยังมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และมีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถแสดงถึงประเพณีวิถีชีวิตที่ดีงามได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ เฉลิมพล ศรีทอง และธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์ (2564) พบว่า มีแนวทางพัฒนา 1) ปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ 2) มีการสื่อสารการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจุดเช็คอินเพื่ออำนวยความสะดวกและชี้แจงก่อนนำสู่กิจกรรม 4) พัฒนากิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรและผู้ประกอบการภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งมาตรฐานการบริการภาษา และการบริหารจัดการ 5) สร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวชุมชนที่สื่อให้เห็นถึงเมืองเก่าสุโขทัย และ 6) ปรับปรุงป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณค่าความสำคัญประเพณีลอยกระทง นับเป็นประเพณีที่มีคุณค่าต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และศาสนา อาทิ คุณค่าต่อครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การประดิษฐ์กระทง แล้วนำไปปล่อยน้ำเพื่อแสดงความกตัญญูแก่ทวดที่ตนน้ำให้คุณประโยชน์แก่เรา บางท้องถิ่นจะลอยเพื่อเป็นการแสดงความระลึกถึงบรรพบุรุษ คุณค่าต่อชุมชน ทำให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในชุมชน เช่น ร่วมกันคิดประดิษฐ์กระทง เป็นการส่งเสริมและสืบทอดศิลปกรรมด้านช่างฝีมืออีกด้วย ทั้งยังเป็น การพบปะสังสรรค์สนุกสนานรื่นเริงบันเทิงใจร่วมกัน และคุณค่าต่อสังคม ทำให้มีความเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการช่วยกันรักษาความสะอาดแม่น้ำลำคลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กตัญญู เรือนต้น และคณะ (2562) พบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำปาง พบได้ในหลายประเพณี เช่น ประเพณีแห่สรงหลวง เป็นความร่วมมือของชุมชน, ประเพณีล่องสะเปา ถือเป็นต้นกำเนิดของการลอยกระทงล้านนา ประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว มีการจัดแข่งขันอย่างจริงจัง ประเพณีโยกคนแม่น้ำวัง เพื่อบูชาและขอขมาแม่น้ำ หวังทำให้ชีวิตและความสมบูรณ์ ซึ่งไม่เคยพบในท้องถิ่นใด 3) แนวทางการส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธล้านนา จังหวัดลำปาง กำหนดไว้ 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดการและวิธีการ

ถ่ายทอดวัฒนธรรมของล้านนา ด้านการทำนุบำรุงและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ด้านการสืบทอดวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษา และด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวทางทั้ง 7 ด้านล้วนได้รับความเห็นชอบและความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน และสอดคล้องกับ พระครูภาวนาโสภิต และคณะ (2565) พบว่า 1. องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพุทธศิลป์ (พระสกุลลำพูน) ด้านการแต่งกาย (ผ้าไหมยกดอกลำพูน ผ้าฝ้าย ผ้าทอไทยลื้อ ผ้ากระเหรี่ยง) ด้านพิธีกรรม (มคทายก/ปู่จ่าน) ด้านเทศกาล (เทศกาลลอยกระทงหรือยี่เป็ง) และด้านประเพณี (สลากย้อม) ล้วนเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างพระพุทธศาสนากับความเชื่อและวิถีชีวิตดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ อาศัยความเชื่อ ความศรัทธาตามหลักทางพระพุทธศาสนา โดยผู้ที่มีบทบาทในการชี้นำด้านความเชื่อ คือ มคทายกหรือปู่จ่าน ผู้ซึ่งทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงระหว่างวัดและประชาชนและยังเป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เฝ้าเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย มีปัจจัยที่ทดสอบแล้วพบว่ามี ความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 5 ด้าน เรียงอันดับค่าพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความสามัคคี และด้านความเชื่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ .809, .930, .927, .906, .809 และ .754 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยในการจราจรทางบกและทางน้ำ เช่น มีศูนย์อำนวยความสะดวกทางน้ำ ตลอดจนบริเวณทำน้ำให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเว้นระยะการลงลอยกระทง และรณรงค์ลอยกระทงปลอดเหล้า ด้วยการจำหน่ายสุรา และเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และงดการดื่มสุราในบริเวณงานหรือใกล้เคียง งดการเล่นดอกไม้ไฟ พลุ และโคมลอย หรือวัสดุที่ก่อให้เกิดอันตรายในที่สาธารณะหรือชุมชน สอดคล้องกับ สุธิณี เจริญเครือ และพิษณุ เฉลิมวัฒน์ (2566) พบว่า 1) การรับบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปากน้ำปราณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) หลักการให้บริการของเทศบาลตำบลปากน้ำปราณมีความสัมพันธ์กับความต้องการรับบริการสาธารณะของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับบอดิลักษณ์ พุ่มอิม (2566) พบว่า โมเดลเส้นทางปัจจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า $2x/df$ เท่ากับ 1.855, p -value เท่ากับ 0.173, GFI เท่ากับ 0.998, AGFI เท่ากับ 0.997, CFI เท่ากับ 0.999, NFI เท่ากับ 0.998, RMR เท่ากับ 0.003, RMSEA เท่ากับ 0.046 และ TLI เท่ากับ 0.994 เป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาความสอดคล้องในระดับดี และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดปราจีนบุรีได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยว รองลงมาคือ ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของเส้นทางพบว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ศักยภาพในการดึงดูดใจและการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารจัดการ สำหรับอิทธิพลทางอ้อมพบว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผ่านตัวแปร ศักยภาพในการดึงดูดใจและการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีค่า ($p < 0.001$) และตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับการบริหารจัดการอยู่ในระดับสูง

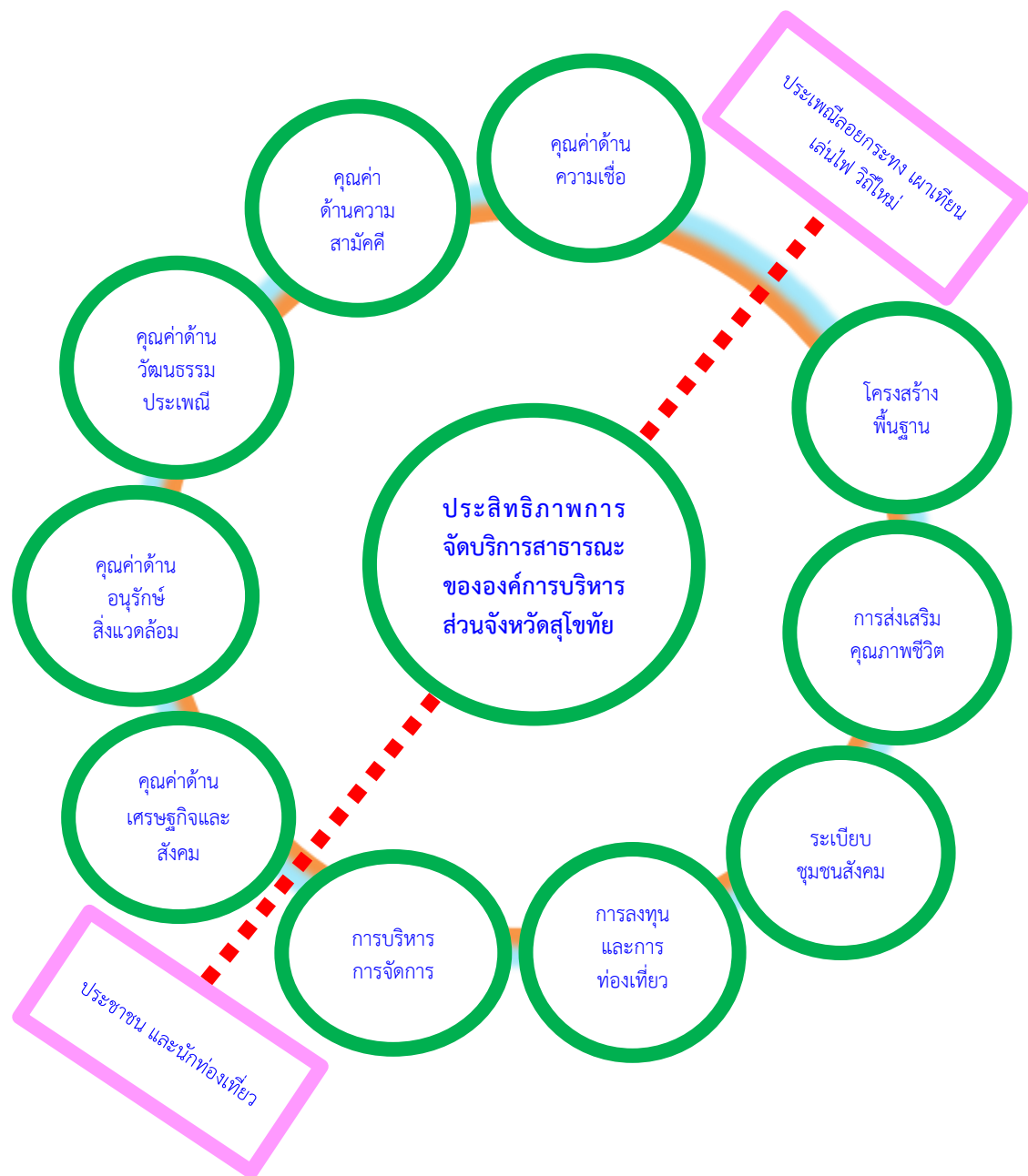
จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยคุณค่าของประเพณีลอยกระทงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เฝ้าเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย แสดงว่า ด้านความเชื่อ ด้านความสามัคคี ด้านการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะในช่วงการจัดงานประเพณีลอยกระทง เฝ้าเทียน เล่นไฟวิถีใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้ร้อยละ 98.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .041, .134, .323, .364 และ .144 ทั้งนี้ คนไทยมีความรู้ความ คิดความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนที่กลุ่มชนได้สร้างจากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัว การดำรงชีพในระบบนิเวศ หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมาภูมิปัญญาเป็นผลของ

การใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่างๆในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่และได้แลกเปลี่ยนสังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่น จากพื้นที่ที่สิ่งแวดล้อมอื่นได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แล้วรับเอามาปรับเปลี่ยนนำมาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคมของวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌีวู เสริฐผล (2563) พบว่า โลกาวัดน์ได้ส่งผลกระทบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างรุนแรง แต่ภูมิปัญญากลับไม่ได้สูญหายไป ในทางตรงกันข้ามภูมิปัญญากลับมีบทบาทมากขึ้นในฐานะทางเลือกในการพัฒนา การดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในสังคมโลกาวัดน์พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ในกระแสโลกาวัดน์ในฐานะที่มีความหลากหลาย คือ 1) เป็นทางเลือกในการพัฒนา 2) เป็นเครื่องมือการพัฒนาเศรษฐกิจ 3) เป็นทุนหรือสินค้าทางวัฒนธรรม 4) เป็นเครื่องจรรโลงจิตใจ 5) เป็นความมั่นคงของชุมชน 6) เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น 7) เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ และสอดคล้องกับ ฌีวูพร ภูแต่มนิล และคณะ (2565) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมทั้ง 3 ปัจจัย เรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการคมนาคม และปัจจัยด้านรายได้ สามารถร่วมกันอธิบายตัวแปรตาม คือ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ร้อยละ 28.70 มีค่า ($R^2 = .287$) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha.05$

องค์ความรู้ใหม่

ประเพณีการลอยกระทงแต่ละท้องที่ก็มาจากความเชื่อ ความศรัทธาที่แตกต่างกัน บางแห่งก็มีตำนานเล่าขานกันต่อๆ มาซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องเล่าขานเป็นนิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณกาล ไม่อาจหาหลักฐานที่แน่ชัดได้ แต่ทุกเรื่องล้วนเกี่ยวข้องกับหลักความเชื่อในพระพุทธศาสนา ประเพณีลอยกระทงช่วยสร้างความสามัคคี เป็นการรวมพลังกับคนอื่นเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความพร้อมเพรียงกันให้สำเร็จสมประสงค์ ประเพณีลอยกระทงก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นกรอบและเป็นแบบแผนให้คนในสังคมได้ยึดถือและปฏิบัติ หล่อหลอมก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่สง่างาม และสวยงามที่สังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมา คุณค่าด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากประเพณีลอยกระทง ยังมีคุณค่าต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและศาสนาด้วย เช่น ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลาาร่วมกัน ทำให้ชุมชนได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดงาน หรือในบางท้องที่ที่มีการทำบุญก็ถือว่ามีส่วนช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนา และถือเป็นโอกาสดีในการรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแม่น้ำลำคลองไปด้วย และด้านเศรษฐกิจและสังคมสามารถสร้างค่านิยมให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มการท่องเที่ยว และการใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศอย่างทั่วหน้าและทั่วทุกภูมิภาค

การจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนส่วนจังหวัดสุโขทัย มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ประชาชน อาทิ การรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยจะดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการณรงค์ความปลอดภัยทางถนนช่วงเทศกาล โครงการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในพื้นที่เสี่ยงภัยและสถานที่ท่องเที่ยว คุณภาพการรองรับนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมรามัญ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันฟื้นฟู ทำนุบำรุง เผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงาม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสินค้าบริการทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีรวมถึงการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวต่อไป เพื่อสร้างภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

คุณค่าของประเพณีลอยกระทง ซึ่งในแต่ละภูมิภาคอาจแตกต่างกันในรายละเอียด หากมีลักษณะร่วมของคุณค่าที่เอื้อประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและพุทธศาสนา ลอยกระทงทำให้สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งอาจมีการแสดงความระลึกถึงบรรพบุรุษที่ล่วงลับ ประเพณีลอยกระทงช่วยสร้างเสริมความรักสามัคคีผ่านการพบปะสังสรรค์ ร่วมกิจกรรมสนุกสนานและยังส่งเสริมช่างฝีมือในท้องถิ่น ลอยกระทงยังให้คุณค่าต่อการทำนุบำรุงพุทธศาสนา ผ่านการทำบุญทำทานถือศีลและรำลึกถึงพระธรรมคำสอน ประเพณีลอยกระทงยังทรงคุณค่าต่อสังคม จากการวิจัยลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ ผู้ที่เข้าชมงานทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทุกคนได้ตระหนักถึงความเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อมและให้ความสำคัญของแม่น้ำลำคลอง และการจัดบริการสาธารณะในมิติต่างๆ ของการลอยกระทง ยังทรงคุณค่าเป็นปัจจัยสำคัญให้ประเพณีอันเก่าแก่ยาวนานนี้ ดำรงคงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ถือปฏิบัติสืบสานอย่างกว้างขวางแพร่หลาย จนกลายเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า มีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีลอยกระทง และช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำให้คงสภาพเดิม ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และขอความร่วมมือจากประชาชนช่วยกันป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำเกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้อง ค้ำครอง พื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความหวงแหนและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง และการจัดให้บริการสาธารณะด้วยการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการบริการประชาชนโดยการนำเอาความรู้ ทักษะ มาผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ การใช้อินเทอร์เน็ต Line และ Facebook เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็ว สะดวก มีความต่อเนื่อง ประหยัดค่าใช้จ่าย และที่สำคัญมากที่สุดต้องทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจและมีความสุข

1.3 การจัดให้บริการสาธารณะด้วยการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการบริการประชาชนโดยการนำเอาความรู้ ทักษะ มาผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ การใช้อินเทอร์เน็ต Line และ Facebook เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็ว สะดวก มีความต่อเนื่องและประหยัดค่าใช้จ่าย

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ จะทำให้ทราบถึงประเด็นที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และเปิดรับฟังความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการให้บริการสาธารณะ

2.2 ควรศึกษาวิเคราะห์บทบาทของการสื่อสารต่อการประชาสัมพันธ์ประเพณีลอยกระทงในเชิงสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กตัญญู เรือนตุ่น, พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์, พระมหาอังคาร ญาณเมธี, ปุระวิชญ์ วันตา และ ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์. (2562). แนวทางการส่งเสริมอัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธล้านนาของจังหวัดลำปาง. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 10(2), 429-446.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *สรุปสาระสำคัญมาตรฐานการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566 (Tourism Statistics 2023)*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2566. จาก <https://www.mots.go.th/news/category/704>.
- คัชพล จันเพชร. (2564). การพัฒนาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 10(2), 11-24.
- เฉลิมพล ศรีทอง และ อีรพงษ์ เทียงสมพงษ์. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก และเมืองสร้างสรรค์โลก โดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย สำหรับฐานวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์โควิด 19. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 15(2), 103-114.
- ณวิญ เจริญผล. (2563). การดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในสังคมโลกาภิวัตน์. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 5(2), 314-331.
- ณัฐพร ภูแถมนิล, เสาวลักษณ์ นิกธิพิทยา, สิทธิพร สุนทร และ ภณทิลา น้อยเจริญ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาวัดแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์. *Journal of Modern Learning Development*, 7(8), 269-286.

- ทรงคุณ จันทกร, พิสิฐ บุญไชย และ ไพรัช ถิตย์ผาด. (2552). *คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้*. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภาวรรณ เจริญลักษณ์. (2566). การศึกษากับการพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืน: การสืบสานประเพณีลอยกระทงของตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 10(8), 30-42.
- พระครูภาวนาโสภิต, พระสมณิก ทับโพธิ์, นิกร ยาอินตา, ประเด่น แบนปิง และ สราวุฒิ ะสารชัย. (2565). นวัตกรรมเพื่อการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 8(3), 25-40.
- พระณัฐกิจ จิตเมธี (อิมัง). (2564). การศึกษาความเชื่อเรื่องการถวายประทีปของชาวพุทธในล้านนา. *วารสาร มจร.ทริภุชชัยปริทรรศน์*, 5(1), 22-31.
- พุทธชาติ ภูทับทิม. (2560). *คุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านระบบประปาหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว*. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย. (2566). *ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www2.m-culture.go.th/sukhothai/main.php?filename=index>.
- สุธินี เจริญเครือ และ พิษณุ เฉลิมวัฒน์. (2566). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปากน้ำปราน อำเภอปรานบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 307-318.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย. (2566). *ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2566. จาก <http://sukhothaipao.go.th/public/>.
- อดิลักษณ์ พุ่มอิม. (2566). การวิเคราะห์เส้นทางปัจจัยองค์ประกอบ ศักยภาพในการดึงดูดใจและการรองรับด้านการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 18(1), 16-34.

